

Resumé

Cílem této práce je předložit systematický přehled právních nástrojů, které zaměstnavateli zákoník práce nabízí proti zaměstnanci, který porušuje své pracovní povinnosti, a podmínky jejich užití. Je celospolečenským zájmem, aby povinnosti byly dodržovány, a nejinak je tomu v pracovním procesu. Každým porušením pracovní povinnosti může zaměstnavateli vzniknout nežádoucí ztráta, nehledě na možný celkový pokles pracovní morálky na pracovišti. Zákoník práce neobsahuje definici pojmu porušování pracovních povinností, proto velkou roli při jeho hodnocení sehrává soudní praxe, o kterou je také opřena velká část této diplomové práce.

Práce se skládá ze čtyř kapitol, které jsou dále rozděleny na podkapitoly a části.

První kapitola charakterizuje jednotlivé zdroje, ze kterých zaměstnancům v průběhu pracovního procesu, mohou vznikat pracovní povinnosti – právní předpisy, smlouvy, vnitřní předpisy zaměstnavatele a pokyny zaměstnavatele nebo vedoucích zaměstnanců.

Druhá kapitola se věnuje povinnostem zaměstnanců, které jsou povinni dodržovat. Nejprve je zaměřena pozornost povinnosti, které se týkají všech zaměstnanců bez rozdílu, dále jsou pak zmíněny zvláštní povinnosti vedoucích zaměstnanců a zaměstnanců, kteří zabezpečují výkon státní správy a samosprávy. Ze zcela specifických povinností je podrobněji rozpracován zákaz konkurence.

Třetí kapitola zachycuje již samotné porušování pracovních povinností. Nejprve je stručně nastíněn historický vývoj této problematiky od vzniku samostatného Československa až do současnosti. Dále jsou podrobně rozebrány jednotlivé předpoklady porušování pracovních povinností, kterými jsou protiprávní jednání či opomenutí zaměstnance, jeho zavinění a souvislost s pracovněprávním poměrem. Závěr této kapitoly je zaměřen na hodnocení intenzity porušení pracovní povinnosti, neboť pro správné určení následků porušení pracovní povinnosti je velice důležité správně rozlišit méně závažné porušení pracovní povinnosti od závažného či hrubého porušení.

Poslední čtvrtá kapitola se zabývá jednotlivými následky porušování pracovních povinností. Charakterizuje jednotlivé právní instituty, které zaměstnavatel může proti zaměstnanci využít, a podmínky jejich zákonného použití. Největší pozornost je věnována důsledkům, které vedou ke skončení pracovního poměru (výpovědi z pracovního poměru a okamžitému zrušení pracovního poměru), neboť představují nejvýznamnější zásah do práv a povinností subjektů pracovněprávního vztahu. Zmíněny jsou také finanční postihy

zaměstnanců, které sice nejsou za porušení pracovní povinnosti ze zákona přípustné, přesto ale může k jejich aplikaci nepřímo docházet.